

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
13. JUNIJ
1989

Letnik XLIV.
Štev. 42 (2465)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
1000 din

P. b. b.

Marković bo sprejel delegacijo ZSO/NSKS

Predsednik Zveznega izvršnega sveta SFR-Jugoslavije Ante Marković bo v četrtek dopoldne v Beogradu sprejel na razgovor delegacijo koroških Slovencev. S strani ZSO se bosta razgovora udeležila predsednik dipl. inž. Feliks Wieser in tajnik dr. Marjan Sturm. Delegacija koroških Slovencev bo predsednika Markovića v prvi vrsti informirala o položaju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, govor pa bo tekel tudi o vlogi slovenske manjšine na Koroškem v bilateralnih odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo.

Ustanovna skupščina Zelenih v Ljubljani

V Mostecu v Ljubljani je bila v nedeljo ustanovna skupščina Zelenih, katere se je udeležilo več sto pripadnikov iz vse Slovenije, iz drugih jugoslovanskih republik in pokrajin ter delegacije iz Italije in Avstrije. Koroško so zastopali drž. posl. Holda Harrich, dr. Sepp Brugger ter dr. Jože Messner.

Na skupščini so se Zeleni Slovenije dokončno organizacijsko konstituirali, izvolili vodstveni odbor in predsedstvo ter sprejeli osnovni program. Najpomembnejši cilji na novo ustanovljenega gibanja so ekologizacija gospodarstva, konkretni projekti na naravovarstvenem področju, razvijanje zavesti, da je ekološko vprašanje tudi mednarodno vprašanje, ter da ekologija zahteva tesno sodelovanje preko meja.

Gibanje Zelenih Slovenije želi postati samostojna grupacija oz. samostojen član Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. S svojimi kandidati nameravajo tudi nastopiti pri volitvah v SZDL leta 1990.

Geslo novega gibanja je: „Za zeleno Slovenijo, Jugoslavijo, Evropo, za zeleni planet!“

Srečanje planincev

Spet so bili na vrsti naši planinci, da organizirajo Srečanje planincev Koroške, Slovenije, Trsta in Gorice. Kapelški aktivisti skupaj s Slovenskim planinskim društvom Celovec so tradicionalno prireditev v Lepeni pri Železni Kapli, ki je s tisoč in več sodelujočimi izredno uspela, odlično pripravili, (več na 4. in 5. strani).

Trgovska akademija na slovenski gimnaziji!

Zadnja seja Koordinacijskega odbora Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev je v prisotnosti predsednikov dipl. inž. Feliksa Wieserja in dr. Matevža Grilca pripeljala do pomembnega rezultata. Po temeljiti razpravi in široki analizi sta se obe osrednji organizaciji koroških Slovencev izrekli za predlog ministrstvu o lokaciji trgovske akademije na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu.

Kot je znano, je ustanovi-

tev javne dvojezične trgovske akademije za koroške Slovence najpomembnejši del memoranduma med avstrijsko zvezno vlado in obema osrednjima organizacijama februarja 1988, ki pa ga do sedaj zvezna vlada še ni izpolnila.

Poleg sklepa o lokaciji javne trgovske akademije je Koordinacijski odbor obeh osrednjih organizacij dodatno sklenil, da se v najkrajšem času formira strokovni organ, sestavljen iz slo-

venskih profesorjev, ki učijo na obstoječih trgovskih akademijah v Celovcu, Beljaku in Velikovcu, ter drugih strokovnjakov iz vrst slovenske narodne skupnosti, ki bi začel s potrebnimi pripravami za ustanovitev nove trgovske akademije.

Kot je „Slovenski vestnik“ že poročal v svoji prejšnji številki, je bila ustanovitev trgovske akademije tudi na dnevnem redu zasedanja šolske komisije na Dunaju, v okviru katere je njen pred-

sednik dr. Kirchberger člane seznanil, da je ministrstvo za pouk, umetnost in šport načelno pripravljeno za ustanovitev akademije.

Razen političnih zastopnikov FPÖ in SPÖ, ki nista imela pooblastil svojih (koroških) strank za dokončno stališče, so se vsi ostali člani komisije izrekli za čimprejšnjo določitev lokacije s strani osrednjih slovenskih organizacij, tako da bi akademija začela delovati s pričetkom šolskega leta 1990/91.

PREBERITE

2 Prof. Veiter:
„Antislowenisches
Regierungs-
programm“

3 „Dober dan
Koroška“: Ocena
slovenskih tv-oddaj

5 Koroška v zrcalu

6 Vestnikov roman:
Za dolar
človečnosti

7 Televizijski in
radijski spored

8 Finale v nogometu:
Bilčovs se je rešil
Šmihel pred
izpadom

Jubilej na Radišah

Na Radišah so v nedeljo slavili 10-letnico tamkajšnjega kulturnega doma. V obširnem sporedu je sodelovalo razveseljivo veliko število otrok in mladine, kar slovenskemu kulturnemu razvoju na Radišah obeta lepo prihodnost. Poleg domačinov pa so nastopili tudi pevski zbori sosednjih društev. O jubileju na Radišah obširno poročamo na 4. strani.

Waldheimove slike v prostorih koroške deželne vlade...

Le dva dni po svoji zapri-segi kot koroški deželni glavar pred zveznim predsednikom dr. Kurtom Waldheimom se mu je dr. Jörg Haider zahvalil na svoj način; „ukazal“ je, naj takoj v vseh uradnih prostorih deželne vlade na Arnulfplatzu 1 obesijo slike zveznega predsednika.

To dejanje je Haider sporočil javnosti na svoji prvi uradni tiskovni konferenci v vlogi novega koroškega deželnega glavarja in pri tem tudi ni pozabil nase: napovedal je namreč, da njegova slika – kot to predvideva zakon – ne bo visela v koroških šolah. Predlagal bo celo spremembo zakona v tem

smislu, da bo odslej v vsaki šoli obešen koroški grb s tekstom koroške himne. Ali je pri himni mislil tudi na ne-uradno četrti kitico, javnosti še ni povedal, razmišljal pa je, da bi bila himna v obeh jezikih.

Na tiskovni konferenci pa tudi ni pozabil na koroške Slovence: ponovno je trdil, toda bolj diferencirano, da so slovenska kulturna društva dobila „33 odstotkov deželnih sredstev za razvoj kulture in za ohranjanje narodnih šeg in navad“ in s tem indirektno priznal, da gre pri tem samo za minimalno od več večjih postavk celotnega deželnega kulturnega proračuna!

Tajnik SPZ dr. Janko Malle v razgovoru z delegacijo ZSKD iz Trsta

Vabilo

Zveza koroških partizanov vabi na tradicionalno tovariško srečanje vseh demokratov in antifašistov, ki bo v nedeljo, dne 25. junija 1989 ob 14. uri pri Peršmanu v Podpeci.

Srečali se bomo vsi bivši partizani, aktivisti in demokrati treh dežel, Slovenije, Italije in Avstrije. Ker je letošnja proslava posebnega pomena, se je bodo udeležili tudi visoki predstavniki borčevskih organizacij s področja Alpe-Jadran ter predstavnik Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odpora z Dunaja. Poleg govorov bo tudi kulturni spored. Za popestritev bo igrala godba na pihala iz Šmihela.

Obisk iz Trsta pri SPZ

Podpredsednica Zveze slovenskih kulturnih društev iz Trsta Mirjan Mikol in članica predsedstva Damjana Ota sta v torek obiskali Slovensko prosvetno zvezo v Celovcu. Obisk je sodil v krog v rednih stikov obeh zamejskih kulturnih organizacij, ki že vsa povojna leta sodelujeta na raznih področjih kulture Slovencev v Italiji in na Koroškem.

Predstavnici ZSKD je sprejel tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle, s katerim so skupaj pregledali možnosti za izvedbo nekaterih skupnih akcij v bližnji prihodnosti. Tako bodo septembra letos spet pripravili mladinski seminar, na katerega bodo poleg mladine s Koroške in Tržaške povabili tudi predstavnike Zveze socialistične mladine Slovenije. Na tem seminarju bodo obravna-

vali več tem, med drugim tudi pereče vprašanje stagnacije oz. nezainteresiranosti mladine do narodnostnega dela; govorili pa bodo tudi o menedžerstvu v kulturnem delu.

Nadalje so se dogovorili, da bo SPZ povabila na Koroško njihove animatorke za otroke v vrtcih in ljudskih šolah; te bodo slovenskim otrokom pokazale razne igre. Pregledali bodo tudi možnosti za povezavo ene izmed koroških ljudskih šol s podobno šolo na Tržaškem, napravili pa naj bi tudi primerjavo slovenskega šolstva na Tržaškem s šolsko prakso na Koroškem in v Istri.

Po razgovoru na SPZ je tajnik dr. Malle predstavil iz Trsta spremljal še na ogled Mladinskega doma v Celovcu, Kulturnega doma na Radišah, ter dvojezičnega otroškega vrtca v Škofičah.

„Antislowenisches Regierungsprogramm“

Der bekannte Völkerrechtler Prof. Dr. Theodor Veiter nimmt in einem Beitrag für das Magazin „Europa Ethnica“ ausführlich zu der von LH Haider wieder ins politische Spiel gebrachten Windischen-Theorie Stellung. Er bringt dabei zum Ausdruck, daß Haiders diesbezügliche Äußerungen als Kampfansage an die slowenische Volksgruppe in Kärnten zu werten sind und spricht in diesem Zusammenhang von einem „antislowenischen Regierungsprogramm“. Prof. Veiter führt in seinem Beitrag unter anderem aus:

„Der neue Landeshauptmann von Kärnten, Dr. Jörg Haider von der FPÖ (Freiheitliche Partei Österreichs), der schon oft durch seine antislowenischen Attacken in Erscheinung getreten ist – er stammt aus Oberösterreich – hat in seiner Regierungserklärung vom 30. Mai 1989 ein antislowenisches Regierungsprogramm verkündet und insbesondere die Windischen-Theorie, die schon lange als überholt galt, da bei der letzten Volkszählung von 1981 fast keine Personen mit „windischer“ Umgangssprache mehr gezählt wurden, wieder ins politische Spiel gebracht und behauptet, daß jene Kärntner, die sich zum „windischen Dialekt“ bekennen, keine Slowenen seien, vielmehr sich zum deutschen Volk bekennen, während die Verfechter des Existenz einer slowenischen Sprache radikalen Ideologien anhängen, die unter dem Deckmantel der

Wissenschaftlichkeit zwischen Mehrheit und Minderheit Zwietracht säen wollten. Gegen die Slowenen kündigte Haider eine unnachgiebige Konfrontation an.

Die Erklärungen Haiders wurden, wie auch die „Presse“ in ihrer Ausgabe vom 31. 5. 1989 kommentierte, als Kampfansage an die Existenz einer slowenischen Volksgruppe in Kärnten gewertet, die all das Positive an der Regierungserklärung (Ausbau von Bür-

Prof. dr. Theodor Veiter

gerrechten und mehr Demokratie) wieder zunichtemachte. Der „Kurier“ vom 31. 5. 1989 verteidigte hingegen die Windischen-Theorie Haiders mit der redaktionellen Erklärung, der Ausdruck „Windisch“ komme von „abwenden“, was eine eklatante Fehleinschätzung ist (ursprünglich hießen auf Deutsch alle Slowenen Windische, was von dem Ausdruck „Veneter“ stammt, erst mit Martin Wutte, einem führenden nationalsozialistischen Historiker, wurde der Ausdruck „Windische“ mit „deutschfreundliche Slowenen“ identifiziert und ein „Volk aus der Retorte“ geschaffen, um die Widerheit zu dezimieren, wie Haider das jetzt, unterstützt vom „Kurier“, wieder lebendig machen will.

Von maßgebender slowenischer Seite wurden Haiders Aufrufe zum Kampf gegen die Slowenen nachhaltig kritisiert, dies auch mit Hinweis auf den Ende Mai 1989 auch in Buchform erschienenen Bericht der österreichischen Rektorenkonferenz zur Lage und den Perspektiven der Volksgruppen in Österreich, welcher für einen (diskriminierenden) Begriff „windische Sprache“ oder „windischer Dialekt“ keinen Raum läßt.“

Ce hočeš kaj veljati, je pomembna prisotnost v najvažnejšem mediju. Tako pravi vodja najširšega avstrijskega medija, generalni intendant Avstrijske radiotelevizije Thaddäus Podgorski. S to ugotovitvijo ni samo podčrtal, da od 2. aprila 1989 tudi ORF nekaj več prispeva k dostojanstvu, identiteti in ustreznemu razvoju avstrijskih narodnih skupnosti. Izpostavil je – morda celo nehote – predvsem tudi osnovno filozofijo vodilnega sloja v naši masovno-medijski družbi ter temu ustrezno naivno zaupljivost paralizirane masovne publike – v družbi velja in napreduje samo tisti, ki ima svoje redno mesto na televizijskem ekranu. In posredno torej tudi tisti (povprečni gledalec, konzument...), ki poskuša kar najbolj ustrezati posredovanim idealom ali slediti nakazanim orientacijskim smernicam.

Dober dan, Koroška ☉

20. stoletje – obdobje začetkov informacijske družbe in masovne komunikacije – je torej dohitelo tudi slovensko manjšino. 2. aprila smo na Koroškem dobili prvo slovensko stalno tedensko televizijsko oddajo. Dobro. Za novo ovrednotenje slovenščine kot enakopravnega televizijskega jezikovnega medija v Avstriji je bilo že skrajni čas.

Medtem ko je „očetovstvo“ manjšinske televizije v preteklih mesecih prekomerno zaposlovalo tako politike kot publiciste (s predajo nagrade je krona zaenkrat pripadla Podgorskemu in ORF), je razprava o manjšinskih televizijskih oddajah v javnosti skoraj zamrla. Po dobrih dveh mesecih pa bo tudi zanj skrajni čas. Za oceno smo si ogledali dosednji izbor slovenskih, hrvaških in zdomskih televizijskih oddaj, ki jih je oddajal ORF.

Jedro oddaj so informacijski, zabavni, kulturni in športni prispevki. Kratkemu dvojezičnemu pozdravu sledi pesem, nato hiter pregled posameznih prispevkov oddaje (v nemščini). Dosedanja težišča „celovških“ oddaj so v pretežni meri sestavljali folkloristični prispevki: prikazovanje domačih običajev (kako pečemo pito, postavljanje mlaja, skupino predic, štehvanje, ipd.) ter domače pesmi. Pri prispevkih o kulturi velja izpostaviti prispevka o slovenskem amaterskem gledališču in o upadanju slovenske jezikovne kulture. Kot negativen primer ne le kulturne reportaže je treba omeniti prispevek iz prve oddaje (M. Bogataj o slovenski kulturni problematiki). Sporočilo gledalcem: naša uboga kultura trpi zaradi političnih in organizacijskih problemov; kakšni so le-ti, zakaj so nastali, kako jih lahko rešimo, a naposled tudi kraj in čas in namen priredi-

tve in publike, ki ju je istočasno kazala kamera – vse to je ostalo neomenjeno, čeprav je osnovno vodilo vsakega novinarja, da pove, kaj se je kdaj in kje dogodilo, in da poteši radovednost publike, mora povedati tudi kako in zakaj.

Bolj zabavne narave je bil v taisti prvi oddaji prispevek o plavalnem tečaju plajberških žena v celovškem kopališču. Pravi humorist je kajpada v sedanjih manjšinsko-politično hudih časih zaznal tudi politično psihološko sporočilo: voda nam stoji do grla, torej naučimo se plavat...!

Hrvati prednjačijo...

Medtem ko so bili Hrvati na Gradiščanskem že v prvi oddaji soočeni s politično-informativnimi temami – dvojezičnost in uradni jezik, drugič pa dvojezičnost in topografski napisi –, uredniki slovenskega oddelka radiotelevizije pri politično perečih temah zaenkrat oklevajo. Slovenski prispevki o dvojezičnosti so bili omejeni na predstavitev naših privatnih dvojezičnih vrtcev (uravnoveženo: Naš otrok, Mohorjeva; Šentprimoz, SSD) ter na

Thaddäus Podgorski, generalni intendant ORF

Predsednik ORF-kuratorija Siegbert Metelko in generalni intendant Avstrijske radio televizije dr. Teddy Podgorsky na predstavitvi prve televizijske oddaje v slovenščini v Celovcu.

„... napačno pa bi bilo zapostavljati zavedne angažirane Slovence!“

aktualno poročilo o nastajajoči privatni dvojezični ljudski šoli v Celovcu. Hrvati imajo tudi bolj obširno tedensko dokumentacijo o svojih društvenih prireditvah.

Hrvati so pred Slovenci tudi pri radiu: že nekaj let imajo (izven svojih rednih oddaj) dnevno tri minute poročil v hrvaščini pri opoldanskim deželnih poročilih. Na Koroškem to menda ne gre...

Programska shema je tako pri slovenskem in hrvaškem kakor tudi pri zdamskem uredniškem oddelku manjšinskih oddaj videti enaka. Razlike se pojavljajo predvsem v izboru tem, dostikrat tudi v konkretni realizaciji zasnovanih oddaj. Hrvatoma se pozna, da imajo veliko število mladih in kulturnopolitično angažiranih sodelavcev, in verjetno ima pozitivne posledice tudi geografska bližina Dunaja.

Komu so oddaje namenjene?

Folklorne glasbene prispevke – od tamburice, slovenskih vaških fantov pa do trebnega plesa – imajo v oddajah svoje stalno mesto. Pri zdamskih oddajah jih je še več, saj je treba v enaki meri zadovoljiti pričakovanja tako turških kakor jugoslovanskih gledalcev. Helmut Kletzander, vodja uredništva oddaje „Heimat, fremde Heimat“, je eden izmed tistih novinarjev v ORF, ki je od radia predsedal na televizijo. S svojimi tozadevnimi izkušnjami je v pripravi za televizijske oddaje pomagal in svetoval hrvaškemu in slovenskemu oddelku. Pred letom, tako je dejal v pogovoru o nastanku koncepta novih oddaj, je tudi sam še mislil na informacijski magazin. Vendar so se v teku razprav izluščila naslednja, zdaj veljavna težišča: domovina, domotožje, odpravljanje nesporazumov, integracija

ipd. Oddaje so namenjene povprečnemu tujemu delojemalcu in njegovi družini (skupino cenijo na dobrih 200.000), njegovim željam po kulturni in folklorni konsumaciji.

Po mnenju urednikov njihova publika aktualne vesti samoumevno konzumira že iz drugih virov, preveliko napenjanje političnih in socialnih tem pa jo naj ne bi nagovarjalo v taki meri. Brez dvoma tudi odgovornih ljudi v ORF ne, da ne govorimo o predstavi nekaterih strankarskih politikov. Urejevanje zdamske oddaje je torej tudi neke vrste taktična spretnost, ki ni vsakomur dana.

Mirko Bogataj pa je v pogovoru s predstavnikom Slovenske prosvetne zveze dejal, da so televizijski prispevki slovenskega oddelka usmerjeni v periferijo, tja, kamor organizacije in slovenski listi že dolgo ne sežejo več. S tem je kajpada razumljivo, da je vsebina oddaj bolj podobna dolgoletni folkloristično-kmečko-informativni seriji ORF „Land und Leute“, kot pa predstavam in pričakovanjem drugih delov slovenske publike. Vzorno je sicer upoštevati tisti del narodne skupnosti, ki je že zelo odtujen; napačno pa bi bilo ob tem zapostavljati zavedne, angažirane in v vseh mogočih ozirih osveščeni del. Na kakšen način bo slovenska televizija „sovpivala na politično, gospodarsko in kulturno ozračje na Koroškem“ (Bogataj), bo pokazalo naslednje leto, ko bo čas oddaj znašal 30 minut in bo s tem omogočen širši okvir.

Vsebinska zadnjih oddaj zbuja upanje, da se uredniki in sodelavci slovenskih tv-oddaj v bodoče ne bodo zadovoljili s folklornimi prispevki, posnetki pripovedovanja pravljič ter z montažami slik, ki so jih izbrali brez vsakega koncepta. „Zagrabili“ so

končno tudi za nekaj vročih želez in s tem dokazali, da so tudi sposobni kritičnega pristopa do aktualnih dogajanj, mimo katerih tudi „Dober dan, Koroška“, ne more in ne sme. Spremenjeno politično stanje na Koroškem tudi nakazuje, da se bodo v slovenskem oddelku še bolj spostili in s tem približali pričakovanjem kritične slovenske publike.

Kvantiteta-kvaliteta

Ob koncu se še enkrat povrnimo k izreku o važnosti „prezence“. Nikomur do zdaj še ni prišlo na um, da bi zaničal pomen, ki ga tv-oddaje lahko (dodatno) imajo za manjšinske jezike. Nihče do zdaj tudi še ni trdil, da so manjšinski radijski sporedi odveč, pa čeprav ni malo ljudi, ki so (subjektivno) mnenja, da so te zadeve včasih – vsaj po načinu realizacije ali po vsebinskih težiščih – kratkomalo zanič.

Da ne bo nesporazumov ali napačne zamere: prisotnost je kvantitativna kategorija, „realizacija“ pa kvalitativna. Prav je, da imamo „slovensko televizijo“, vendar zaradi atributa „slovenska“ ni treba kislomolčati, če vsebina vrsto gledalcev še ni prepričala. Saj je bila vendar ustanovljena za svoje gledalce. Sama njena ustanovitev zaenkrat tudi še ni povod za neizmerno veselje – neizpolnjenih je še toliko drugih želja in potreb.

Razprava o medijih naj bi bila zaželeno. Svoboda mišljenja je prvi pogoj za pluralistično medijsko politiko. Ne moremo je prepovedati s političnimi izjavami, kot bi to hoteli nekateri počenjati tudi pri nas. Namen kritike je, da izziva. Njena upravičenost ne more biti sporna. Razprava lahko teče samo o utemeljenosti in načinu realizacije. V tem smislu: „Dober dan, Koroška“.

HEUTE
IM

SLOVENSKI
VESTNIK

BG für Slowenen als Standort für zweisprachige Handelsakademie

Der Koordinationsausschuß der beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen hat sich auf seiner letzten Sitzung für den Standort BG für Slowenen in Klagenfurt für die im Memorandum vom Februar 1988 zwischen Bundesregierung und Kärntner Slowenen vereinbarte öffentliche zweisprachige Handelsakademie ausgesprochen. Der Koordinationsausschuß beschloß ferner die sofortige Installation eines Expertengremiums zur Vorbereitung der

neuen Akademie, die – so die Forderung der Kärntner Slowenen – bereits mit dem Schuljahr 1990/91 „in Betrieb gehen“ soll.

Die Realisierung der Handelsakademie ist auch die klare Bedingung des Zentralverbandes slowenischer Organisationen für die prophylaktische Beschickung des Beirates, wie dies Obmann Dipl.-Ing. Feliks Wieser in der Pressekonferenz am vergangenen Donnerstag angekündigt hatte.

Waldheim-Bilder in den Amtsräumen der Kärntner Landesregierung

Bundespräsident Dr. Kurt Waldheim bzw. das Bild des Bundespräsidenten zieht – mit fast zweijähriger Verspätung – nun doch in die Amtsräume der Kärntner Landesregierung ein! Initiator ist der neue Landeshauptmann Dr. Haider, der in seiner ersten Pressekonferenz erklärte, daß er den Auftrag erteilt habe, die Waldheim-Bilder in den Amtsräumen aufzuhängen, da dies unter der SPÖ-Regierung nicht geschehen sei. Er selbst werde Haider – Bilder in den Schulen nicht

aufhängen lassen und eine diesbezügliche Gesetzesänderung beantragen.

Haider teilte ferner mit, daß das monatliche „Kärnten-Bild“ sofort eingestellt werde, die Landeszeitung werde im Herbst folgen bzw. als amtliche Beilage in den Tageszeitungen erscheinen. In dieser Beilage werde auch die slowenische Volksgruppe die Möglichkeit erhalten, in slowenischer Sprache Informationen unterzubringen, sagte Haider wobei er noch hinzufügte, daß er „diplomatisch geschickt“ allen Strömungen innerhalb der Volksgruppe dazu die Gelegenheit geben werde...

„Grünes Licht“ für Hermagoras – Privatschule

Der letzte mögliche Termin für eine bescheidmäßige Untersagung der Schule durch den Landesschulrat für Kärnten war der 4. Juni 1989. Da nunmehr alle Rechtsmittelfristen verstrichen sind, steht einem geordneten Schulbetrieb mit Beginn des kommenden Schuljahres im Herbst 1989 an der zweisprachigen Privatvolksschule der Hermagoras-Mohorjeva nichts mehr im Weg. Der Unterricht wird in annähernd gleichem Ausmaß in deutsch und slowenisch erteilt. Zudem wird eine Hortbetrieb angeboten. Anmeldungen für die 1., 2. und 3. Schulstufe werden noch entgegen genommen.

Anthologie zum Marburg-Symposium von Janko Ferk

Im November 1987 haben in Marburg an der Lahn (BRD) Tage der Kärntner slowenischen Literatur stattgefunden. Nun geben Janko Ferk und Ludwig Legge in den Verlagen Hitzeroth, Marburg/Lahn, und Hermagoras, Klagenfurt – Wien, eine Anthologie zum Symposium heraus. Ferk und Legge veröffentlichten die Referate und bieten einen Einblick in die zeitgenössische Literatur der Kärntner Slowenen, wobei sie u. a. die Autoren Gustav Januš, Florjan Lipuš, Andrej Kokot und Karel Smolle berücksichtigt.

„Z“ größte Sparkasse Kärntens

Im Rahmen der Bilanz-Pressekonferenz 1988 der Zentralsparkasse und Kommerzbank in Klagenfurt wurde von Generaldirektor-Stellvertreter Dr. Haiden festgestellt, daß die Z-Kärnten nach der Verschmelzung mit der „Villacher Sparkasse“ im Jahr 1988 mit einem regionalen Bilanzvolumen von 14,6 Milliarden Schilling zur größten Sparkasse des Landes avanciert ist. Sie ist damit nach der Hypo und der Bank für Kärnten und Steier-

mark zum drittgrößten Geldinstitut überhaupt in Kärnten aufgestiegen. Die Z-Kärnten betreut im Lande über 147.000 Konten, die Einlagen beliefen sich zum Bilanzstichtag auf rund 9,6 Milliarden Schilling. Die Ausleihungen erreichten ein Volumen von rund 8,7 Milliarden Schilling, was einem Marktanteil von rund 11 Prozent entspricht. Die „Z“ hat in Kärnten 34 Geschäftsstellen mit rund 360 bestausgebildeten Mitarbeitern.

Ne z govori in manifestativnimi izjavami, temveč s prikazom kulturne dejavnosti je Slovensko prosvetno društvo na Radišah minulo nedeljo proslavilo 10-letnico obstoja tamkajšnjega kulturnega doma. Sodelovanje kulturnih skupin iz Podjune in z Gur pa je odraz, da kulturni dom na Radišah ni le shajališče lokalnega pomena, ampak je mesto, kjer se srečujejo skupine iz drugih krajev Koroške, iz Slovenije, avstrijskega prostora in drugih dežel.

10 let kulturnega doma na Radišah

Nedeljska proslava je bila scensko in vsebinsko skrbno pripravljena in izvedena. Spored je potekal tako na odru kakor v dvorani. Videli smo prikaz dokumentacije desetletnega kulturnega dela v domu, ki so ga Radišani z veliko požrtvovalnostjo iz starega farovškega hleva (kajpada tudi s pomočjo SPZ in drugih institucij) preuredili v mogočen večnamenski kulturni center. Da je bila tako tvegana in pogumna odločitev pred desetimi in več leti pravilna, so radiški kulturniki potrdili s prikazom svojega vsestranskega kulturnega delovanja. Predvsem pa je to prišlo do izraza ob močni prisotnosti mladine, ki z vključevanjem v kulturno dogajanje odpira optimističen pogled v bodočnost slovenske kulture in njene besede na Radišah. Z veznim besedilom, podkrepljenim s slikovno dokumentacijo, so nas zelo pregledno informirali, kaj vse se je v teh desetih letih dogajalo v radiškem kulturnem domu. Ob tem ni bilo slišati osladnih besed zahvale o zaslugah tistih, ki so doprinesli k urenitvi tega kulturnega projekta, vendar smo slišali imena župnika Ludvika Janka, Hanzija Woschitza, dr. Mirta Zwittera, Šimija Wrulicha in še marsikoga, ki so v društveni kroniki zapisani z zlatimi črkami.

Čeprav smo na Radišah

videli dokumentacijo, slišali besedo igralcev in zvok instrumentov, je glavnino proslave sestavljala pesem. Z njo so domače pevke in pevci izrazili svojo ljubezen do pesmi, najbolj razširjene oblike naše kulturne dejavnosti in brez dvoma tudi najbolj avtentičnega izraza naše narodne identitete. Stanko Wrulich, Nužej Lampichler, Hanz Tolmajer, Nužej Wieser, Tomaž Ogris, Tatjana Tolmajer in Heidi Lampi-

chler so nastopali kot vodje oz. bili odgovorni za pripravo celotnega sporeda domačih kulturniških skupin, medtem ko so s svojimi zbori prišli na Radiše Hanz Kežar in Stanko Polzer, Mirko Laussegger in Jožko Pack. Prisostvovali smo široki paleti vokalne in instrumentalne glasbe, s katero so nastopali zbori posamezno in na zaključku skupno zapeli Zdravljico, našo slovensko himno, ki govori o brat-

stvu, medsebojnem spoštovanju in narodni svobodi.

Na Radišah smo prisostvovali proslavi, ki je bila harmonična celota na dostojni umetniški ravni, bila je ena izmed stoterih prireditev, ki so bile v minulih desetih letih izvedene v radiškem kulturnem domu, ki odpira svoja vrata na stežaj vsem domačinom, sosedom in gostom od blizu in daleč.

Mešani pevski zbor in Radiški fantje so skupaj z mladinskimi skupinami oblikovali spored.

Gosti na jubileju

Mešana pevka zbora „Gorjanci“ iz Kotmारे vasi in „Danica“ iz Šentvida v Podjuni ter moški pevski zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa so kot goste sodelovali na praznovanju 10-letnice kulturnega doma na Radišah. Poleg domačega občinstva pa smo med gosti srečali župnika Ludvika Janka, tajnika ZSO dr. Marjana Sturma in predsednika NSKS dr. Matevža Grilca.

Kulturni dom na Radišah ob nedeljski slavnostni prireditvi.

Pri Rieplnu v Lepeni se je v nedeljo...

Množična planincev v

Kapelškim društvenikom in planincem – na čelu s Foltijem Cidajem in Mihom Travnikom – gre zasluga, da je 18. srečanje planincev s Koroške, Slovenije, Trsta in Gorice potekalo v brezhibnih organizacijskih okvirih. Udeležilo se ga je nad tisoč planincev.

V najlepšem sončnem vremenu so se planinci najprej povzpeli na vrh Topice. Nato pa je pri Rieplnovi kapelici, ki je namenjena vsem veram, bral mašo župnik Poldej Zunder. Ob Rieplnovi domačiji v Lepeni pa so se planinci srečali. Predsednik Slovenskega planinskega društva Franci Kropivnik je v svojem govoru opozoril predvsem na odgovornost planincev za naše življensko okolje. Organizirani planinci so s svojim lastnim vedenjem lahko najboljši zgled za ohranjanje čistega okolja, ki ga ogroža človek z neprimernimi posegi.

Kulturni spored so obliko-

Literarna nagrada

Slovenska prosvetna zveza razpisuje literarno nagrado za prozno besedilo. Pogoji: avtor/ica mora biti rojen/a na Koroškem ali pa mora vsaj deset let stalno bivati na Koroškem. Sodelujejo lahko vsi do letnika 1954. Besedilo mora biti še neobjavljeno.

Besedilo pošljite do 31. avgusta 1989 na Slovensko prosvetno zvezo (Vida Obid), Tarviser Straže 16, 9020 Celovec in ga označite s šifro. Obenem pošljite pismo z osebnimi podatki in šifro.

Podelitev nagrad bo 23. septembra 1989 na X. srečanju pisateljev na Obirskem.

Zbralo nad 1000 udeležencev planinskega srečanja

slike: L. Urbaj

Udeležba na srečanju v Železni Kapli

vali ansambel Korenika, zapeli so mešani pevski zbor Zarja, moški pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva Valentin Polanšek in Lovski pevski zbor Železna Kapla, v spored pa se je vključil tudi zbor kulturnoumetniškega društva Skala iz Gropade pri Trstu. Šmihelska

godba na pihala je pošteno zagodla, na plešišču pa se je zavrtela tudi folklorna skupina kapelske Zarje.

Udeleženci, ki so s tem srečanjem okrepili svoje sodelovanje, pa so bili zadovoljni tudi z žandarmerijo in gasilci, ki so storili vse za urejanje prometa in parkirišč.

Pevci lovskega zbora so sooblikovali kulturni spored

LESERBRIEFE / TRIBUNA BRALCEV

Das „Phantom des FVP-Pakts“ schlüpft aus dem Sack...

Von seinen VP-Steigbügelhaltern in den „Sattel“ gehievt, läßt der „Landeshauptmann alle(r) Kärntner“ durchblicken, für wen er „auf Jahre hinaus“ darin sitzen möchte.

Schneller als erwartet kommt die Antwort auf eine „11-er Frage“, was unter der „Politik der Erneuerung“ zu verstehen ist: „Das Auf- und Zu-Schlagen von Türen“ je nach politischer Einstellung der Anklopfenden.

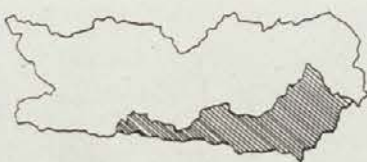
Für jene, die im „Partisanenwiderstand 1945 einen Beitrag zur Befreiung Österreichs vom Joch des Nationalsozialismus“ (siehe auch Österr. Staatsvertrag) sehen, drischt man die Türen ins Schloß, während ein „Spalt(er)“ führt Anpassungswillige offengehalten wird, um die Einheit der

slowenischen Volksgruppe zu verhindern.

Dabei ist dem „eloquenten, alternden-Jüngling“ jeder(s) Versprecher(n) recht: „Er will slowenisch lernen“ und wiegt die Öffentlichkeit mit tendentiös gegen die Volksgruppe, Intellektuelle und Andersdenkende gerichteten Aussagen in der Hoffnung, die merkt es nicht.

Das „Phantom des FVP-Spaltpakts“ entschlüpft dem Sack. Für den „Landeshauptmann der Deutschnationalen“ braucht es zwei starke Füße in der Tür, damit er sie nicht vor der Nase jener Mehrheit zuschlagen kann, die ihn „aus guten Gründen“ nicht gewählt hat.

Reinhold Steindorfer, Salzburg

V ZRCALU

Za privatno ljudsko šolo v Celovcu ni več nobenih pravnih ovir

CELOVEC. – Mohorjeva družba v zvezi z ustanovitvijo dvojezične konfesionalne privatne ljudske šole v Celovcu ponovno ugotavlja, da je bila prepoved nezakonita. Zato je Mohorjeva, potem ko je sama prijavo o ustanovitvi šole precizirala tudi glede na jezikovno obliko, vložila priziv. S svojimi izjavami sta to razjasnila tako zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in šport kakor tudi prejšnji deželni glavar dr. Peter Ambrozy.

Zadnji možni termin za odlok o prepovedi šole s strani Deželnega šolskega sveta za Koroško je bil 4. junij 1989. Ker so za pravna sredstva potekali vsi roki, za nemoteno ustanovitev dvojezične konfesionalne privatne ljud-

ske šole Mohorjeve ni več nobenih ovir. Mohorjeva zdaj sporoča, da bodo poučevali v približno istem obsegu v nemščini in slovenščini, najavlja pa tudi, da poleg pouka nudi tudi varstvo. V izjavi za tisk pa tudi obvešča, da še sprejema prijave za 1., 2. in 3. razred.

Slovenska gimnazija gostovala v Škocijanu

ŠKOCIJAN. Po uspeli akademiji 4. junija v Celovcu je slovenska gimnazija v soboto zvečer s spremenjenim programom akademije gostovala v kulturnem domu Kassl v Škocijanu. Ob začetku bogatega sporeda je spregovoril Franc Starc, ki je v imenu Slovenskega prosvetnega društva „Vinko Poljanec“ izpostavil povezanost škocijanskega kulturnega društva ter kraja Škocijan z Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu, ravnatelj

gimnazije dvorni svetnik dr. Reginald Vospernik pa je na kratko predstavil to pomembno srednjo šolo za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem. Posebno je poudaril, da bo letos to izobraževalno ustanovo zapustil/a 1000. maturant/ka. Nastopajoče skupine, zbori (na sliki mešani mladinski zbor pod vodstvom prof. Kovačiča) in solisti so z izvedbo dveurnega programa navdušili publiko v nabito polni dvorani kulturnega doma.

Praznik otrok iz vseh treh dolin

ZILJSKA BISTRICA. – Katoliška mladina je letošnji otroški dan priredila na Ziljski Bistrici, kjer je skoraj 300 otrok uživalo ob gledališču v črnem, raznih igrah in prijetnem igranju. Seveda pa so se otroci pomudili tudi pri posebni razstavi o „Slovenščini, mojem jeziku“. Poleg tega so otroci iz vseh treh dolin

tudi pokazali, kako znajo peti, posebna gneča pa je bila ob mizi, kjer so prodajali klobase in pijačo.

OGLAS

Ugodno prodam avtomobil Citroen Visa, letnik 1983. Ponudbe na telefon 0 463/249503.

Beljak: gimnazija za zaposlene

Na gimnaziji za zaposlene v Beljaku se bo od jeseni dalje marsikaj spremenilo: Učne načrte je ministrstvo temeljito spremenilo, več poučarja je na izobraževanju za življenjske potrebe in cilje odraslih študentov. Nekateri predmeti bodo imeli manj ur, zato pa bo kot obvezen predmet vpeljana EDV-informatika, biologija in spoznavanje okolja pa bosta razširjena za eno učno uro.

Da ne bi študenti že kar po prvi šolski nalogi študij spet prekinili, bo v prvem semestru uveden predmet psihologija. Učitelj naj bi se posebno posvetil začetnim težavam študija in študentov. Možen bo tudi obisk dodatnih tečajev za vse predmete. Na razpolago je tudi obisk prostih predmetov in neobveznih vaj. Med proste predmete je uvrščena tudi slovenščina kot drugi tuji jezik.

Po odloku zveznega ministrstva za pouk je tudi tistim mladim ljudem, ki niso končali redne gimnazije, omogočen vstop v višji semester večerne gimnazije. Pri zaključnih izpitih bodo upoštevane vse ocene teh gimnazij, manjkajočo učno snov v drugih predmetih pa bo treba nadoknaditi do začetka 9. semestra. Tako bodotudiabsolventom t.i. B.-mature za uradnike - („Beamtenschaftsmatura“) priznani vsi izpiti. Ti študentje bodo imeli manjše tedensko število šolskih ur.

Obisk gimnazije za zaposlene je brezplačen, isto velja tudi za šolske knjige. Tudi ostale ugodnosti so pod nekaterimi pogoji zagotovljene.

Šola se začne 13. septembra 1989. Podrobnejše informacije in prijavnice dobite pri ravnateljstvu zvezne gimnazije za zaposlene, 9501 Beljak, St. Martinstraße 7, tel. (04242) 24383 - (od 8. do 12. ure).

Visoko odličje H. Kežarju – Gallusova listina ZKOS

Ko smo pred dobrim tednom slavili 80. življenjski jubilej Radovana Gobca v Sentprimozju, je bil posebne časti deležen tudi dolgoletni zborovodja in glasbeni interpret Hanzi Kežar. Kot je znano, mu je ob tej priložnosti Radovan Gobec v imenu Zveze kulturnih organizacij Slovenije izročil Gallusovo listino za njegovo delo na področju glasbe. To visoko priznanje je Hanzi Kežar prejel na predlog Slovenske prosvetne zveze, v okviru katere Kežar deluje že več kot štirideset let.

Hanzi Kežar je leta 1945 ustanovil mladinsko skupino, leto pozneje pa se je javnosti predstavil s svojim moškim pevskim zborom. Čeprav je na začetku svojo dejavnost na glasbenem področju posvečal le domačemu društvenemu pevskemu zboru, je s kvalitetnim vodenjem opozoril nase tudi širšo javnost in postal znan širom dvojezičnega ozemlja, v matični domovini in drugih deželah. Pod njegovim vodstvom je pričel delovati tudi mešani pevski zbor.

Tako z moškim kot mešanim zborom je Kežar mnogo pesmi posnel za radio, kasneje pa tudi za televizijo. Z združenim pevskim zborom Franc Pasterk-Lenart je naše zborovsko petje doseglo

velik napredek. Hanzi je v tem zboru nastopal kot solist, kasneje pa tudi kot zborovodja. Zbor je posnel LP-ploščo, kasneje je Kežar tudi z domačimi skupinami, ki jih je vodil, posnel kaseto in ploščo.

V utemeljitvi je med drugim tudi poudarjeno, da je Hanzi Kežar priredil nekaj zborovskih skladb, posebno kreativen pa je na področju prirejanja narodnih pesmi za vokalno-instrumentalno zasedbo. Ustanovil je tudi vokalno-instrumentalni ansambel Trio Korotan, oktet Danica, otroški zbor in kvartet Kežar. Njegovi uspehi so se odražali ob številnih nastopih doma in v tujini, slovensko pesem in melodijo je

celo ponesel preko velike luže v Kanado in Združene države Amerike.

Odlikovanec je bil več let tudi centralni zborovodja Slovenske prosvetne zveze in tako po svoje doprinal k razvoju in napredku slovenske zborovske kulture na Koroškem. Hanzi Kežarju, ki, kot kaže naš zgornji posnetek, še sedaj aktivno deluje kot zborovodja in mentor, k visokemu odlikovanju čestitamo in želimo, da bi tudi v bodoče doprinal k bogatitvi slovenske zborovske glasbe na Koroškem.

Razstava

Danes bodo v knjigarni Magnet v Velikovcu odprli razstavo znanega grafika Switberta Lobiserja (1878-1943). Na ogled bodo njegovi lesorezi. Dela bodo razstavljena vse poletje. Obiskovalcem pa je kajpada na voljo tudi širok izbor antikvaričnih knjig – seveda po zelo ugodnih cenah.

Literarne nagrade

Minuli četrtek so v Beljaku podelili literarne nagrade mesta Beljak za leto 1989. Te že vrsto let razpisuje mesto Beljak skupaj s Skupino 508 in Banko za Koroško in Štajersko, namenjena pa je mladim literarnim ustvarjalcem.

Letošnji nagrajenci so: Frank König (nagrada mesta Beljak), Ulrike Brenner in Bernd Zebedin (nagrada Banke za Koroško in Štajersko). Prva nagrada znaša 15.000 šilingov, ostali dve pa po 10.000 šilingov.

Kot je znano, razpis in pogoji za to literarno nagrado omogočajo tudi sodelovanje avtorjev slovenskega jezika. Zato je v žiriji sodelovala tudi naša rojakinja dr. Helga Mračnikar. Povedala nam je, da letos žal ni bilo slovenskega pisca, ki bi se potegoval za razpisane nagrade.

Zanimivo je tudi, da je Skupina 508 v samozaložbi izdala brošuro, v kateri so objavljena dela osmih na natečaju sodelujočih avtorjev.

Antologija in zbirka

V novembru 1987 so bili v Marburgu ob Lani, ZRN, Dnevi koroške slovenske literature. Zdaj bosta Janko Ferk in Ludvig Legge izdala v založbah Hitzeroth, Marburg/Lahn, in Mohorjevi, Celovec-Dunaj, antologijo o simpoziju. Ferk in Legge objavljata referate in upoštevata sodobno koroško slovensko literaturo. V antologijskem delu so med drugimi zastopani Gustav Januš, Florian Lipuš, Andrej Kokot in Karel Smolle.

Ob tej priložnosti sporočamo, da bo septembra izšla nova pesniška zbirka Janka Ferka, in sicer v založbi Edition Atelier na Dunaju. Ker je zbirka trojezična, jo bo sozaložila ameriška založba Ariadne Press, Riverside, California.

Po obleki in nošnji je zburjal videz upokojenca, vendar se je še kar urno sukal okrog stolov in poskočil v ritmu glasbe, ko nama je stisnil roko.

„To je pa Stipe, stari Kanadčan,“ ga je predstavil Rade. „Dvainštirideset let je že tukaj.“

Doma je bil iz Dalmacije. Prisedel je k meni in mi začel dopovedavati, kako srečen sem lahko, da šele zdaj prihajam sem. Pripovedoval mi je o svojem času izpred prve svetovne vojne in o veliki krizi

v tridesetih letih. Poznal je vso Kanado in vso Ameriko.

„Takrat,“ je povzdignil glas in dvignil kozarec, „nismo bili tako veseli in siti. Iz kraja v kraj smo se selili in kot gorski jastreb prežali na košček kruha in skledo tople juhe, ki smo jo zaduhali pri kakšnem farmarju.“

Naredil je požirek vina. V očeh se mu je zarosilo.

„Tudi takšnega družinskega življenja nismo poznali,“ je nadaljeval in z roko pokazal na sredo dvorane. „Svojo ženo sem pustil v sta-

rem kraju, tudi otroka, sina. Nikoli več ju nisem videl. Sram me je bilo, da bi pisal. Naš poraz tukaj je bil strašen. Leta in leta si nismo opomogli. Ko pa sem končno prišel do stalnega dela in do nekaj malega denarja, je bila že vojna. In tako sem se pogrezal globlje v svoj molk, kakor hitro so tekla leta. Zdaj imam hišo in dobro delo.“

„Stipe, pa se vendar oglasi ženi in otroku,“ mu je rekel Rade.

Mož ga je začudeno gledal. Debele solze so mu polzele po upadlih licih.

„Kako bi to storil po vseh teh letih? Sram me je.“

„Odpelji se domov na obisk. Osreči sina in ženo. Jugoslovan si. Titu si pomagaj med vojno, rfu je glasno govoril Rade. „Ko bi jaz mogel domov, bi prav gotovo pogledal tudi v tvojo vas.“

„Bi, kaj?“ se je namah razveselil Stipe. „Ti bi šel k

mojim?“

„Bogami, šel bi. In darila bi jim nesel. Sam imam tam samo mater.“

Šinilo mi je v glavo, da bi ju vprašal, kako da se tako dobro razumeta. Rade, politični begunec iz petinštiridesetega leta, in Stipe, stari priseljenec, ki je podpiral narodnoosvobodilno vojno v Jugoslaviji. Pa nisem bil dovolj zbran, da bi vprašal kaj takega. Čudno misel, ki se mi je prikradla bogove od kod, sem porinil na stran in molčal.

Pa mi je spet udarilo v glavo, kar takole sredi vsega trušča krog mene, in sem se sam vprašal, kako da sem sploh pomislil na kaj takega, ko pa ne nosim ta čas s seboj nič drugega kot svojo skrb za delo in zaslužek in za ta svoj novi začetek v Kanadi. In sem si spet rekel, da je to samo vino, ki ga pijem, in sem tudi to svojo misel utrlil.

Orkester je zaigral tuš.

Nevesta in ženin sta se vrnila!

Spet krik in vik vsenaokrog. Dekleta so kar pridrla pred oder.

Nevesta se postavi sredi njihovega kroga in pomaha s svojimi velikimi rdečimi nageljnji. Dekleta zavreščijo. Postavljajo se na prste, poskakujejo na kraju in stegujejo kvišku svoje roke. Nevesti kličejo – Vasilisa ji je ime – po ukrajinsko in po angleško jo vabijo na svojo stran.

Šopek poleti v zrak – in že ga ujame v roko visoko črno dekle. Zakriči, presrečna je, za njo jo grabi za roko njen fant, postaven, čeden Ukrajinec.

Svatba je dosegla svoj višek. Godbeniki igrajo dalje, kozarci spet zazvenijo, mladi par se pred vsemi poljubi v slovo. Čas je, da odideta in se ne povrneta več. Takšen je običaj.

(dalje prihodnjič)

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
--	---------------	---------------	--------------	----------------------

TO
13.6.

9.05 Bavarsko sodišče; 9.30 Angleščina; 10.30 Popi; 13.10 Aktualno; 13.30 Otroški spored; 15.30 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.17 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Univerzum; 21.07 Dallas; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Prodan in izdan; 23.20 Miami vice; 0.05 Aktualno.

SR
14.6.

9.05 Bavarsko sodišče; 9.30 Francoščina; 10.30 Premeteni dolgouh spet na delu; 13.05 Aktualno; 13.45 Spored za otroke; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.17 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Jessica; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Divji beg v Kalifornijo; 23.30 Miami vice; 0.15 Aktualno.

ČE
15.6.

9.05 Bavarsko sodišče; 9.30 Dežela in ljudje; 10.30 Jessica; 13.00 Aktualno; 13.40 Spored za otroke; 15.30 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.15 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Ob 25-letnici Hansa Moserja; 21.20 Nekdaj; 22.05 Pogledi s strani; 22.10 Videoteka; 23.00 Aktualno; 23.15 Beli šejk.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10-19.00

Torek, 13. 6.
Partnerski magazin
(p. Ivan)

Sreda, 14. 6.
Glasbena sreda

Četrtek, 15. 6.
Rož-Podjuna-Zilja

Slovenci v Italiji

Nedelja, 18. 6.: Čeprav smo si rojaki in mnogo govorimo o skupnem kulturnem prostoru, koroški Slovenci dokaj slabo poznamo življenjski ritem tržaških in goriških Slovencev, da o Rezijanih, o beneških ne govorimo. Osrednji kulturni organizaciji sicer razvijata stike, pa kljub temu, roko na srce, kdo že ve kaj več o Primorcih. Priložnost, da v nedeljo zvečer nadoknadimo zamujeno. Kako Slovenci v Italiji lovijo korak s časom, se žaloste in vesele, motivirajo mlade k sodelovanju. Kako sodelujejo s koroškimi Slovenci. Mirko Bogataj je govoril z Mirjan Mikol, podpredsednico Zveze slovenskih kulturnih društev, in z Damijano Oto, članico predsedstva. Stališče pa je zavzel tudi dr. Janko Malle, tajnik Slovenske prosvetne zveze.

Pantomima in ples A. Valdesa

Četrtek, 15. 6. 1989, TV LJ2, - V plesnem nocturnu prikazuje tokrat priznani pantomimik Andres Valdes svoje umetniške pantomimične izkušnje, ki jih prenaša tudi na mlajši rod. S svojo skupino je postavil že vrsto izvrstnih pantomimičnih točk. Današnja točko „Potepuh“ so posneli v studiu ljubljanske televizije.

Varljivi upi Zadnja možnost

Sreda, 14. 6. 1989, TV A2, 20.15 - Thomas Pluch je avtor filma „Vila“. V malem mestecu najdejo zdravilni vrelec. Tako kraj zaživi, toda nekega dne zdravnica sanatorija spozna, da ima ta voda tudi nevarne posledice. To ugotovitev sicer javi, toda „denarni“ interes stopa v ospredje...

Pisani svet za otroke in mlade

Torek, 13. 6. 1989, TV LJ1, 18.30 - V poletnih mesecih bo ljubljanska televizija ponovila nekaj oddaj za otroke in mladino, ki so sicer nastale že v začetku osemdesetih let, toda so še sedaj aktualne. Gre za vrsto simpatičnih oddaj, v katerih imajo na najbolj pristen način glavno vlogo in besedo otroci. Tako je nastala tudi oddaja „Jama nad Izolo“.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Torek 13. 6. 20.30	nad menzo univerze, Celovec	„ESENAS DE MI CIUDAD“ (Scene iz mojega mesta) Nastopa: Teatro justo Rufino Garay (Nikvaragva), - kritično o vsakodnevnem življenju v Managvi.	UNIKUM
Sreda 14. 6. 19.30	na dvorišču Mohorjeve, Celovec	„ŠTIRJE PRISTNI DUNAJČANI“ Berejo: srbski avtor Milo Dor, češki eksilni literat Pavel Kohout, madžarski pisatelj György Sebestyén in judovski pesnik Robert Schindel.	Mohorjeva založba, Krščanska kulturna zveza
Petek 16. 6. 20.00	Kulturna taberna Pri Joklinu, Celovec	Zvočnost slovenskih pokrajin koncert Tria Terlep.	Kulturno društvo Pri Joklinu
Petek 16. 6. 19.00 c.t.	Gostilna Weidinger, Dunaj, 4. okraj,	VSEBINA PEŠČENIH UR Z LEKSIKONOM Janko Ferk in Peter Kersche	Dunajski krožek
Petek 16. 6. in so. 17. 6.	Zavod šolskih sester Šentpeter	ZAKLJUČNA PRIREDITEV Spored: nastop šolskega zbora (vodi mag. Jože Ropitz); pozdrav; „In jutri“: literarni prispevek učenke; izrazni ples v režiji Marjana Stickra; veseloigra „Prebrisana norica“ (Lope de Vega), režija Peter Sticker. Čas: v petek ob 19.30, v soboto ob 14.30.	
Sobota 17. 6. 20.30	pri Florijanu Vogrčec	POLETNA NOČ Za ples igra: ansambel Boutique. Čakajo vesela presenečenja.	Mešani pevski zbor Podjuna
Sobota 17. 6. 20.30	gostilna Trklj, Sele-Borovnica	ZVENEČA ALPSKA DEŽELA Nastopajo: ansambel „Fante z vseh vetrov“ (Novo mesto), Folklorna skupina iz Sel, MoPZ SPD Bilka iz Bilčova, Tercet Rož, „Schuhplattlergruppe Reilbeck Buam“.	Alpski klub Obir
Sobota 17. 6. 14.00	pri Miklavžu, Bilčovs	Seminar: „10. OKTOBER 1920 IN POSLEDICE“ Prijave sprejema B. Perčinig (tel.: (0 463) 51 43 00 - 72).	Delovna skupnost Koroška 1990
Nedelja 18. 6. 20.00	farna dvorana, Šentjakob	„ KAPLAN MARTIN ČEDERMAC “ (France Bevk) Igra: Oder Rož, režija: Marjan Sticker.	
Nedelja 18. 6. 21.00	Mladinski dom Celovec	MRTVAŠKI PLES (kolaža) - gledanje na smrt iz različnih vidikov. Igra: gledališka skupina KSSS v Gradcu (Cilka Hudobnik, Režika Kanzian, Štefan Merkač).	
Nedelja 18. 6. 14.30	pri Lenčiji, na Bajtišah	PEVSKO SREČANJE Sodelujejo: Škofjeloški oktet, družina Lipuš, Moški zbor SPD Borovlje, Trio Drava, Mladinska skupina SPD Herman Velik. Po prireditvi bo družabno srečanje.	SPD Herman Velik
Nedelja 18. 6. 13.30	Slomškov dom, Celovec	SLAVNOSTNA AKADEMIJA 40 let Narodnega sveta koroških Slovencev - 10 let smrti dr. Joška Tischlerja Nastopajo: Tamburaški ansambel SPD Jopa-Baško jezero, Otroški pevski zbor Škocijan, MePZ Jakob-Petelin Gallus, MePZ Podjuna Pliberk, Godba na pihala Šmihel. Slavnostna govornika: dr. Matevž Grlic in dr. Janko Zerzer.	NSKS

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 9. 6. 1989

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	13,60	14,20
za 1 angleški funt	£	21,30	22,50
za 100 franc. frankov	f	203,00	213,00
za 100 ital. lir	Lit	0,95	1,00
za 100 dinarjev	DIN	0,07	0,13
za 100 švic. frankov	sfr	801,00	821,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	617,50	633,50
za 100 nemških mark	DM	694,70	711,70

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

4 18 21 25 31 40 (39) **IXX** 2X1 211 211
Joker: 074945 **b.j.** Stava: 3:0, 3:3, 3:3, 0:4, **b.j.**

RAZSTAVE

Celovec

- **Kulturna taberna Pri Joklinu:** Heinz Ortner, grafike, „Und immer wieder die menschliche Figur“. - **Galerie Carinthia:** (do 24. 6.): Sebastian Holzhuber, Neue Bilder. - **Galerie 61:** (do 16. 6.): Cornelius Colig. Vorstellung der neuesten Werkgruppe Flush. - **Kärntner Landesgalerie:** (do 2. 7.): Gustav Januš, dela iz novejšega obdobja. V sredo, 14. 6. ob 19 uri bo Januš bral iz svojih del. - **Prostori AUSTRIA TABAK, Šentpeterska c. 7:** (do 30. 6.) Alois Köchl, Sedem scenskih zaves za Bert Brechtov „Die sieben Todsünden der Kleinbürger“.

- **Künstlerhaus Klagenfurt, Kleine Galerie:** (od 14. do 24. 6.) Bärbl Kopr, Reaktionen außen innen - innen außen.

- **Kärntner Landesgalerie:** (od 14. 6. do 9. 7.) Isabella Ban, Installationen: Blauer Domitian, Frühmüller in der Disco, Bon voyage.

Tinje

- **Galerija Tinje:** (do 17. 6.) - Tinca Stegovec, akademska slikarica, slike. - **Galerija Tinje:** (od 19. 6. do 5. 9.) - Iska Rano, slike.

Pliberk

- **Falke-Galerie** (Libuče) - Hermann Falke, Smrt se ne spominja. Razstava bo odprta do 23. 6.

Rožek

- **Galerija Rožek** (do 18. junija) Lilo Schrammel, keramične skulpture in reliefi (terakota).

SLOVENSKI VESTNIK

2x tedensko

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. **Uredništvo in uprava:** 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telefax (0 463) 51 43 00-71, telex 42 20 86 ZSO. **Glavni urednik:** Ivan P. Lukan; **urednika:** Andrej Kokot, Andrej Mohar. **Tisk:** Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. **Zastopstvo za Jugoslavijo:** ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. **Letna naročnina:** 370 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 200.000 dinarjev. **Oglasi:** 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 10.000.000 dinarjev.

Gledališče v Kranju

Slovensko ljudsko gledališče Celje gostuje ta in prihodnji teden osemkrat v Prešernovem gledališču v Kranju. V programu je drama Stefana Zweiga „Volpone“, ki jo uprizorjajo dva tedna od srede do sobote (od 14. do 17. in od 21. do 24. 6.) vsakič ob 19.30 uri.

Ljubljana: Poletni festival od 5. 7.

Letošnji mednarodni poletni festival v Ljubljani bo obsegal 44 prireditev v času od 5. julija do 16. septembra. Na ljubljanskih odrih se bodo zvrstili številni umetniki svetovnega slovesa. Pred festivalom pa bo potekal 12. jugoslovanski baletni bienale.

Prvak je Trg!

Trg si je z lastnimi silami priboril naslov koroškega nogometnega prvaka, saj je v Pliberku zmagal z 1 : 0. Odločilna tekma je bila vseskozi zelo napeta. Pliberčani so si sicer prizadevali premagati favorita za naslov, toda obramba novega prvaka je bila tudi v Pliberku zelo konsekvantna in bistvena opora celotnemu moštvu. Večkrat se je izkazal tudi njihov vratar Dietrichsteiner, ki je v vsem vigrednem delu prvenstva dopustil le štiri zadetke.

Rezultat kot tak sicer ne ustreza poteku tekme v Pliberku, saj so bili domačini vso tekmo v premoči, toda Trg se

je z vso svojo rutino pretolkel skozi zadnjih 90 minut in tako kot najboljšo vigredno omotnost v bistvu zaslužen slavlil. Slovenskemu atletskemu klubu pa je kljub zmagi proti Beljaku tako ostalo le mesto viceprvaka, kar pa je ob dejstvu, da je zadnja kola igral brez svojih najboljših napadalcev, kljub temu velik uspeh.

Trg bo že v sredo na domačem igrišču igral prvo kvalifikacijsko tekmo za vstop v drugo zvezno ligo z LUV Graz. Tretji tekmeč za mesto v drugi ligi pa je izvrstno zgornejavstrijsko moštvo Chemie Linz.

Erwin Galo (v sredini) je bil zelo borben, toda predvsem v zaključku je imel mnogo smole.

Slika: Mohar

Nogometno ogledalo

Slovenski atletski klub – VSV/Beljak 1:0 (0:0)

ASV-igrišče, 450 gledalcev, sodnik Joas (nedosleden); postava SAK: Dalanovič; F. Sadjak, L. Sadjak, Stern, Kreutz; Certov, Kunčič, Galo, Wieser, (55. Gorenšek); Burger, Blajs. Gol za SAK: Lojze Sadjak (64.).

Pliberk – Trg 0:1 (0:1)

Pliberk, 2000 gledalcev, sodnik Kaimbacher (dober); postava Pliberka: Maček; Hutter, Liesnig, Terčič, Lopinsky; Dlopst, dr. Ramsak, Wölbl, Skof; Pachoinig, Hober. Rdeči karton: Roy (Trg, 51.). Ostali rezultati: Rapid Linz – Matri 1:1, ATUS Borovlje – ATSV Wolfsberg 0:1, Magdalen – Mölltal 1:3, Breže – SV Šentvid 0:0, Šmohor – Wietersdorf 2:2.

Brnca – Bilčovs 0:1 (0:1)

Brnca, 250 gledalcev, sodnik Fischer (dober); postava Bilčovsa: Ulbing; Stojilkovski, Partl, Maierhofer (67. F. Quantschnig), Schlemitz; Hobel, Ogris, W. Kuess, A. Quantschnig; Krainer (87. Schellander), J. Kuess. Gol za Bilčovs: W. Kuess (28.). Ostali rezultati: ASV Lienz – Dellach 2:0, Weißenstein – Vernberk 3:0, Irschen – Radenthein 3:0, Trebinje – Baško jezero 1:1, Šentjakob – Lendorf 5:0, Sachsenburg – Rožek 5:2.

Klopinj – Šmihel 4:1 (1:0)

Kamen, 500 gledalcev, sodnik Janesch (brez napak); postava Klopinja: Sagmeister; Lipusch, Pawluch; Kollmann, Miklautz; Lalovič, Klatzer (83. Saliternig), Ratkič; Travnik, Kriwitz (72. dr. Mertel), Tscharf; postava Šmihela: Pukel; Gros, Sular, Berchtold, H. Krausler; Pajenk, Močilnik, W. Krausler; Buchwald, S. Blažej, A. Blažej. Goli za Klopinj: Lalovič (14., 73., 79., vedno prosti strel), Travnik (76.). Gol za Šmihel: Pajenk (71.).

Dobrla vas – Mostič 1:0 (1:0)

Dobrla vas, 150 gledalcev, sodnik Sintitsch (povprečen); postava Dobrle vasi: Novak; Karel (85. Wurm), Par, Sirmnik, Mišic; Appe, Hribar, Vugrinec; Opietnik (65. Kostenko), Dolinger Sadjak. Gol za Dobrlo vas: Vugrinec (7.). Ostali rezultati: ASV Celovec – SCA Šentvid 3:1, Treibach – Žitara vas 2:3, Ruda – ASK Celovec 0:0, Frantschach – Šentandraž 5:0, Bad St. Leonhard – Liebenfels 3:3.

Globasnica – Metlova 3:2 (1:1)

Globasnica, 200 gledalcev, sodnik Benko (dober); goli za Globasnica: Micheu, Sadjak, Gregorič – S to zmago se je Globasnica dokončno rešila izpada. Ostali rezultati: Sele – Šentpavel 0:5, Podkrnos – Železna Kapla 0:4, Galicija – Žrelec 2:2, Grebinj – KAC Celovec 1:0, Sinča vas – Tinje 3:4, Velikovec – Reichenfels 1:5.

Kljub zmagi le drugi!

Slovenski atletski klub sicer ni povsem uspel v svoji želji zadnjih dni, toda od letošnjega prvenstva se je poslovil s potrebno zmago proti VSV iz Beljaka. Igralci slovenskega moštva so Beljačane sicer premagali šele po hudem boju, toda v njihovo opravičilo gotovo velja, da so to tekmo morali zmagati, saj bi le tako – v primeru zmage Pliberka proti Trgu – lahko še postali koroški prvaki.

Toda usoda jim ni bila naklonjena, SAK je sicer zmagal z 1 : 0, toda tudi Trg se je v Pliberku odrezal z enakim rezultatom. Slovenskemu moštvu pa bi se lahko godilo še huje, saj je sodnik v prvem polčasu popolnoma neupravičeno dosodil enajstmetrovko za Beljak, ki pa jo je sijajni vratar Ljubiša Dalanovič spretno ubranil.

V drugem polčasu je igral skoraj samo še SAK, ki pa je vendar moral čakati do 64. minute, preden je Lojze Sadjak z glavo dosegel odločilni zadetek. Tisti trenutek je bilo veselje seveda neizmereno, saj si je SAK tako priboril svoj zadnjo možnost za osvojitve naslova. Toda po tekmi je bil znan rezultat v Pliberku in SAK je kljub zmagi postal samo viceprvak.

Dejansko bi bilo narobe govoriti o „slabi uvrstitvi“, saj je tudi drugo mesto velik uspeh. Kljub temu pa je treba ugotoviti, da take možnosti, kot letos, SAK še ni imel – zapravljal pa jo je predvsem v tekmah s slabšimi nasprotniki. Kljub temu pa velja: zahvala igralcem za lepe tekme in čestitke za naslov viceprvaka!

Lojze Sadjak (levo) in tovariši slavijo zadetek.

Bilčovščani in Globašani so se rešili izpada!

Slavje Globašanov po sobotni tekmi na domačem igrišču je bilo veliko: premagali so Metlovo s 3 : 2 in si tako že kolo pred zaključkom prvenstva zagotovili obstoj v 1. D razredu. Tako je moštvo že doseglo svoj cilj in bo tudi naslednje leto igralo v istem razredu s Selami, Železno Kaplo in Galicijo.

Pa tudi Bilčovščani so imeli vzrok za slavlje, saj so na Brnci presentljivo osvojili obe točki in se tako uvrstili na začasno 7. mesto na lestvici spodnje lige-zahod.

Teoretično Bilčovščani sicer še ne morejo biti brez vseh skrbi, toda pričakovati je, da bo vsaj eden izmed konkurentov za odločilno mesto prepustil eno točko. Bilčovs pa bo v naslednjem kolu gostil Irschen, ki si je že letošnji prvak.

Skoraj brezizgleden pa je položaj Šmihela, ki je tokrat podlegel v Klopinju z 1 : 4, s tem pomagal Klopinju do naslova prvaka spodnje lige-vzhod, sam pa obvisel na predzadnjem mestu. Izpada bi se Šmihel zdaj lahko izognil samo še z izdatno zmago proti Dobrli vasi, hkrati pa bi moral Šentandraž zgubiti z ASV Celovcem.

Koroška liga

1. Trg	26	14	10	2	46:17	38
2. SAK	26	14	8	4	45:17	36
3. Lienz	26	12	10	4	49:18	34
4. Breže	26	10	11	5	44:29	31
5. Pliberk	26	9	11	6	45:28	29
6. Wolfsberg	26	11	6	9	33:32	28
7. SV Šentvid	26	9	9	8	30:26	27
8. VSV/Beljak	26	8	10	8	26:23	26
9. ATUS Borovlje	26	11	3	12	36:31	25
10. Wietersdorf	26	8	9	9	38:47	25
11. Mölltal	26	7	8	11	30:45	22
12. Matri	26	7	8	11	28:49	22
13. Šmohor	26	3	7	16	28:53	13
14. Magdalen	26	2	4	20	20:83	8

Spodnja liga-vzhod

1. Klopinj	25	17	5	3	41:22	39
2. Treibach	25	16	3	6	73:36	35
3. Liebenfels	25	14	6	5	51:34	34
4. Dobrla vas	25	13	7	5	42:29	33
5. St. Leonhard	25	10	8	7	46:36	28
6. Žitara vas	25	11	5	9	39:25	27
7. Mostič	25	9	7	9	41:28	25
8. Ruda	25	10	4	11	36:34	24
9. Frantschach	25	8	6	11	39:36	22
10. ASK Celovec	25	8	6	11	36:38	22
11. ASV Celovec	25	9	4	12	28:31	22
12. Šentandraž	25	7	6	12	33:43	20
13. Šmihel	25	7	4	14	37:49	18
14. SCA Šentvid	25	0	1	24	14:115	1

Spodnja liga-zahod

1. Irschen	25	16	4	5	55:24	36
2. Rožek	25	12	9	4	37:27	33
3. Brnca	25	14	3	8	34:25	31
4. Trebinje	25	9	9	7	35:29	27
5. Lendorf	25	10	7	8	45:45	27
6. Sachsenburg	25	9	8	8	45:43	26
7. Bilčovs	25	7	10	8	30:35	24
8. Šentjakob	25	9	6	10	37:48	24
9. ASV Lienz	25	7	9	9	21:23	23
10. Vernberk	25	10	3	12	42:47	23
11. Baško jezero	25	9	5	11	37:42	23
12. Radenthein	25	8	6	11	40:38	22
13. Weißenstein	25	6	5	14	22:38	17
14. Dellach	25	5	4	16	30:46	14

1. razred D

1. Žrelec	25	16	8	1	66:25	40
2. Šentpavel	25	12	5	8	51:41	29
3. Grebinj	25	11	6	8	51:42	28
4. Železna Kapla	25	11	6	8	41:34	28
5. Sinča vas	25	9	8	8	39:35	26
6. Metlova	25	9	8	8	35:37	26
7. Velikovec	25	10	6	9	34:36	26
8. Reichenfels	25	9	7	9	38:29	25
9. Sele	25	10	4	11	37:46	24
10. Globasnica	25	8	7	10	36:43	23
11. Galicija	25	9	4	12	30:38	22
12. Podkrnos	25	6	8	11	22:42	20
13. KAC Celovec	25	5	9	11	24:27	19
14. Tinje	25	5	4	16	31:60	14

Pod 23 prvak!

SAK pa je v nogometnem prvenstvu vendarle dosegel en naslov koroškega prvaka: kar ni uspelo prvemu moštvu, je realiziralo moštvo pod 23. Z zmago (5:1) proti Beljaku so postali koroški prvaki pred Trgom. Čestitamo!